

Ales a la Cultura 2024

Olot Cultura

Aquesta publicació recull els discursos pronunciats durant l'acte de lliurament del premi Ales a la Cultura 2024, atorgat a Eva Durban Marlet el dia 19 d'octubre al Teatre Principal d'Olot.

Edita:

 Ajuntament d'Olot
Cultura i Educació

© dels textos: els autors respectius
© de l'edició: Ajuntament d'Olot -
Àrea de Cultura i Educació

Fotografies interior: Martí Albesa
Fotografia guardó: Roger Ortiga

Preàmbul

Tots els ciutadans i ciutadanes som agents culturals actius. Tots nosaltres, amb les nostres aportacions diverses, individuals o col·lectives, contribuïm a l'enriquiment del patrimoni cultural comú i fem indissociable la relació entre ciutat i cultura.

Des de la certesa de la responsabilitat compartida per tots i totes en el creixement de la nostra cultura ciutadana, ens cal el reconeixement a aquelles persones o entitats que s'hagin distingit especialment per la seva trajectòria, les seves actituds, els seus actes o altres mèrits en favor de la cultura local, amb el convenciment que ens calen referents i models en els quals emmirallar-nos, i als qui hem de retre un homenatge de gratitud.

Disposició

Per això, l'Ajuntament d'Olot, a través del seu Institut de Cultura, institueix els premis honorífics Ales a la Cultura.

Justificació

El nom del guardó Ales a la Cultura fa referència a l'ala que llueixen la bandera, l'escut de la ciutat i l'anagrama de l'Institut de Cultura, però donar ales a la cultura també simbolitza l'impuls que han aportat a la cultura de la ciutat aquelles persones que la reben.

Així mateix, les ales han estat sempre una expressió de la llibertat, de l'audàcia, de l'obertura, de l'espiritualitat, de la creativitat i de molts altres valors inherents al fet cultural.

Olot, febrer del 2003

L'alcalde d'Olot, Pep Berga, lliura la joia que simbolitza el guardó de les Ales a la Cultura a Eva Durban Marlet

DISCURS A CÀRREC DE JOSEP QUINTANA, REGIDOR DE CULTURA D'OLOT

Bona tarda a tothom i benvinguts al Teatre Principal per celebrar la 13a edició de les Ales a la Cultura de la ciutat d'Olot.

Fa més de 2.200 anys, el filòsof romà Ciceró va deixar escrit que, per a ell, la virtut principal d'una persona era la gratitud.

Aquest premi va néixer per agrair i per fer un reconeixement a les persones, entitats o col·lectius que han treballat activament per fer d'Olot una ciutat culturalment més viva, més rica i més diversa.

Però també, com sempre recorda en Pep Fargas, regidor que va tenir la iniciativa d'instaurar aquest guardó, aquest reconeixement va néixer per donar un impuls renovat, perquè aquestes persones, entitats o col·lectius continuïn sent actius a la nostra ciutat i segueixin amb la seva tasca, amb la finalitat de fer d'Olot una ciutat més cohesionada, més culta, més creativa i, per tant, un lloc on viure més bé.

Fa uns dies vam poder gaudir d'una sessió amb l'Alfons Martinell on ens va parlar de la importància central per a una societat de la salut de la seva vida cultural. Vida cultural entesa com un procés vital que ens fa sentir vius, que neix d'una necessitat d'interacció social i de trobar-nos, i que ens representa com a ciutat. Una comunitat amb vida social bona i sana és aquella que s'articula de dalt cap a baix i que és individual i col·lectiva al mateix temps.

Aquest guardó és, doncs, una celebració de la vida cultural d'Olot.

Les institucions som un actor més d'aquesta vida cultural, i hem de ser garants del dret a poder participar de la vida cultural en un entorn de llibertat i d'autonomia de les persones per poder satisfer

les seves necessitats culturals amb contacte amb la resta de la ciutadania en una comunitat.

Aquest és un dels motius perquè des de fa dos anys les àrees de Cultura i Educació es van unificar en una de sola: per combinar les feines, les polítiques, les estratègies i els projectes. En definitiva, per poder donar una resposta millor als reptes que tenim com a ciutat des d'aquest tombant del segle XXI.

Tenint en compte totes aquestes premisses, aquest any volem fer el nostre reconeixement a una persona amb una llarga trajectòria en el món de l'art, concretament de la dansa, i que, a més, en els darrers anys a la ciutat d'Olot, s'ha capbussat en els límits establerts de l'expressió artística i corporal i ha indagat en altres àmbits que tenen a veure amb la inclusió i amb l'educació i que causen un impacte en la nostra mirada i en la percepció dels altres.

Per fer que la dansa sigui per a tots els cossos, ja que els cossos són sempre diversos. Per abolir privilegis i per ser culturalment i políticament radical. Per ajudar-nos a pensar els espais dels artistes i del públic. Per fer-nos trobar un vocabulari inclusiu. Per convidar-nos a reflexionar sobre els nostres prejudicis.

Per tot això, i per recordar-nos que l'art és sempre un acte d'amor i de generositat, des de l'Àrea de Cultura i Educació enguany hem decidit atorgar les Ales a la Cultura a la ballarina i coreògrafa Eva Durban.

L'Eva té una gran passió: ballar. Compleix la dita de roda el món i torna al Born, rodant pel món de la dansa, tant per formar-se com en la seva etapa professional, i tornant a Olot per treure el moviment i la llibertat de cada un dels seus alumnes.

Nietzsche va dir a Zaratrusta: “Sols en la dansa sé jo expressar el símbol de les coses supremes; sense la dansa no hi ha ni reconfort ni felicitat.”

I com va escriure Carlos Berlanga:

“Tengo los huesos desencajados.
El fémur tengo muy dislocado.
Tengo el cuerpo muy mal
pero una gran vida social.
Bailo todo el día
con o sin compañía.”

Enhorabona, Eva, i moltes gràcies!

GLOSSA A CÀRREC DE JULIÀ GRÀCIA SOLÀ-MORALES

Bona tarda a tothom!

La primera cosa que volia expressar és que estic molt content de poder ser aquí amb tots vosaltres, i em fa especialment il·lusió fer un escrit i poder parlar de l'Eva, la meva extraordinària professora de dansa.

Eva, et mereixes tots els premis de cultura i de dansa contemporània. Des de l'espectacle *Sense nom*, l'any 2015, a Olot, després de deu anys hi ha hagut nous aprenentatges de creixement i també nous

somnis i projectes. Ara som aquí, al Teatre Principal d'Olot, celebrant el teu reconeixement.

La dansa que fa l'Eva és especial. Hi pot participar qualsevol persona, independentment de la seva condició física o mental, i això costa molt de trobar, encara avui dia. Tothom hi és benvingut!

Aquest fet dona un valor inqüestionable al ball que fa l'Eva, i l'esforç que posa fent les seves classes no té preu. A més a més ho fa sempre des del cor i pensant en els altres.

DISCURS A CÀRREC D'EVA DURBAN MARLET

Ales a la Cultura: m'agrada molt aquest títol! Em sento identificada amb la paraula ales, perquè per a mi ales significa creativitat, imaginació, llibertat d'expressió, comunicació...

Vaig ser una nena bastant difícil de dominar. Era com un volcà, em deia la meua mare. M'enfrontava a tot el que em semblava injust, sabia sempre què volia fer i m'avorria a l'escola. Ja quan era adolescent, em preocupaven les persones que tenien problemes o que se sentien marginades. M'acostava a parlar amb aquells que anaven amb cadira de rodes. Era com un impuls de curiositat i de preocupació, i es despertava una admiració immensa dins meu. La meua vida estava decidida: dansa i més dansa, i unió amb la diversitat. La diversitat funcional en la discapacitat.

Des que vaig ser mare, la dansa em va salvar de caure malalta anímicament i mentalment pel fet de cuidar sola un fill amb paràlisi cerebral molt malalt, sobretot durant els primers vuit anys de la seva vida. Haver de treballar per viure i per pagar la persona que es quedava a cuidar en Cristian, perquè en aquell temps encara no existia l'ajuda a domicili sense pagar-la, era quasi impossible. Normalment en Cristian estava ingressat i jo dormia en una butaca típica d'hospital. Em passava tot el temps allà amb el meu fill per ajudar-lo a superar les pneumònies contínues: expectorava constantment, de dia i de nit, i calia vigilar que no s'ofegués amb l'esput. Quan arribava la cuidadora sortia corrent per arribar a la feina puntual i quan acabava feia el mateix: córrer per tornar puntual perquè la cuidadora tenia un horari. Treballava quatre hores i mitja cada dia i tractava amb dos-cents alumnes cada setmana, i aquesta feina em donava la possibilitat d'expressar i d'alliberar tensions i patiments. No pensava en el meu drama quan treballava; només pensava en allò que havia de fer, i tornava a casa, renovada d'esperit, per seguir treballant

en aquesta doble vida. Amb dues vides alhora —i totes dues necessitaven molta dedicació—, quan tenia el meu moment personal? M'aferro a aquesta frase: de vegades és millor oblidar allò que un sent i recordar allò que un val.

Em considero una persona afortunada perquè he tingut una veu interna que sempre he escoltat, i aquesta veu es diu creativitat i entusiasme. Al llarg de la vida he creat un munt d'espectacles, però en realitat molt pocs han voltat pel mercat artístic. La majoria s'han quedat en el meu sac històric i no s'han mogut ni han tingut gaire visibilitat, perquè un cop els has creat després arriba el més difícil: vendre'ls. El període que va del 2000 al 2010 ja sabia que no podria afrontar entrar al règim de companyies si implicava fer gires. Així que durant aquells anys vaig fer minigires. Això va passar quan jo era a Andalusia, perquè em van dotar d'un espai escènic amb ballarins professionals de dansa espanyola enamorats i motivats amb la dansa contemporània, o també dita *rara*. I el més important de tot: vaig ser remunerada com a coreògrafa. Quins anys tan preciosos de creacions! El 2011 vaig posar en marxa el primer projecte inclusiu d'arts escèniques. Es deia *Pc's fuera del agua*, i des de llavors vaig tenir clar que volia dedicar temps i estudi a la dansa adaptada a persones amb discapacitat.

Tornar aquí, a Olot, representa un gran avanç, sobretot pel que fa al meu fill Cristian, però també per a mi. I és que hem trobat treballadors d'Integra que em diuen: "Nosaltres estem disposats a acollir en Cristian i ens adaptarem al que faci falta." Crec que vaig experimentar el primer miracle el dia que em van dir aquestes paraules, ja que el primer any de tornar a Olot el portava a Girona cada dia, i entendre que podia deixar el meu fill vuit hores en un lloc aquí em va donar mitja vida. I encara ara, més que mai, ho puc tornar a dir. Vivim en una comarca estrella amb serveis a les persones amb discapacitat.

citat i amb risc d'exclusió, els quals beneficien tant els usuaris com les seves famílies.

Ara voldria donar-vos una mica d'informació respecte de la dansa que va més enllà de la que coneix i entén la majoria. Sincerament crec que és interessant des del meu punt de vista, tot i que només són quaranta-dos anys de docència i experiència, res en comparació amb la saviesa de la història.

Marian Chace (EUA) inicia sessions de danses ètniques l'any 1942, després de la Segona Guerra Mun-

dial, amb soldats traumatitzats. Als anys cinquanta comença la dansateràpia i als anys seixanta es posa a investigar sobre la comunicació no verbal. En fer-ho constata que l'experiència del moviment desenvolupa altament la sensibilitat i redueix les reaccions defensives. Un dels mètodes més antics i coneguts de dansateràpia és el mètode Laban, d'anàlisi corporal.

Quan començo a introduir-me en aquest món d'estudi que transporta més enllà de la dansa o del ball que coneixem, cada dia soc més conscient de la importància que representa aplicar enfocaments

integrals centrats en el moviment del cos. Vull dir que tot i que resulta difícil, a la nostra societat, entendre la integració psicofísica des del moviment i la dansa, aquestes són disciplines emergents al nostre país.

CorArt (Corporal i Artístic) vol anar sempre més enllà de la dansa i aportar i contribuir al creixement personal a través del moviment com a llenguatge no verbal. I quan dic llenguatge no verbal no és una bajanada ni un joc per passar l'estona, sinó que es tracta de descobrir que tens la possibilitat d'expressar, de sentir i d'explorar des del cos i de desfer-te de prejudicis i de por i ser més humil.

En aquesta intervenció vull fer uns agraïments a diverses persones:

Al meu fill Cristian, per tot el que m'ha ensenyat. Per la seva paciència inesgotable amb mi i amb tota la societat, que no el veu com una persona que sent i que sap com tothom. I per haver-me permès fer descobertes amb una mirada diferent, una mirada que pocs veiem, com les grans capacitats dels discapacitats.

A la meva família, per estimar-me. A la meva mare, la Núria Marlet, per la seva paciència i ajuda real i presencial amb en Cristian. Al meu germà Jordi, que sempre em dona un cop de mà amb les seves paraules i amb el seu interès. A l'Eloy, que, sigui com sigui, sempre és al meu costat donant-me suport.

Als meus centenars d'alumnes, que tant i tant m'han ensenyat i que encara m'ensenyen.

A la societat d'Olot, per ser tan tancada, cosa que em va fer moure per aprendre, i que ara em porta aquí a rebre un regal tan gran com el reconeixement d'aquest treball que no vull deixar de fer mai: les arts escèniques inclusives.

I a l'Ajuntament d'Olot, per ser el responsable definitiu d'aquesta trobada avui i aquí amb aquest reconeixement: les Ales a la Cultura.

I ara el que jo més desitjo és ballar, però lliure i amb les dues persones que porten més temps acompanyant-me en els meus projectes d'aquesta dècada de CorArt: la Petra Oliver Capdevila, que ha estat a tots els espectacles des de l'any 2017 fins a l'últim, *Entre*, d'aquest 2023-2024, i que de fet ja era alumna meva abans d'obrir CorArt, l'any 2015; i en Julià Gràcia Solà-Morales, que m'acompanya des de l'any 2014 i va formar part del primer projecte i d'*Espectacle sense nom*, l'any 2015, i fins ara, amb *Entre*.

Els dos saben ballar i saben filtrar tots els seus coneixements de vida al moviment que dansa. Han après, han gaudit d'ells mateixos i, mentrestant, han obert els ulls a la dansa que parla, que experimenta i que expressa, i es deixen portar per la imaginació, l'impuls, la intuïció... la intel·ligència corporal. Això que veureu ara no està preparat. No tenim pautes. Però tenim el cos, la ment, l'espai i el prana a punt.

Moltes gràcies!

PREMI ALES A LA CULTURA A EVA DURBAN MARLE

